

OCCITANISME, Per AVANÇAR, TEMPS TRES Ò TEMPS UN ?

M'excusaretz de tornar prendre un ritme neo-lafontian per assajar de comprendre lo sens de l'interrogacion de collègas que duerbon un debat sus l'occitanisme. Se tenèm d'a ment leis analisis de Robèrt Lafont, siam tostemps dins lo temps tres ? I a pas que lo mòde de fonccionament e d'organizacion que cambiariá ? Lo tèxte cosignat per cinc elegits EELV/Partit Occitan - seriá un tèxte de basa per lo debat dins lei regions. De qué parla ? De cambiament a la raçina o de melhorament de çò qu'avèm bastit dempuei de generacions de contèsta e de lucha còntra lei centralo-jacobins e leis Estats bofigats de sègle 19en? Lo biais es pas novèu, cada quatre ans e de còps mai, l'a de questionaments sus l'èstre, lo còs de la finalitat e lo demai de çò que siam ò siam pas. Mai la metafisica au nòstre, escolastica ò pas, vèrsa dins l'ontologic. Normau, directz, de s'interrogar sus çò qu'existís ò pas dins lo camp sociau occitan que nos remanda d'imatges dei practicas existentas, qué! Aqueleis imatges nos fan chifrar e mai aguèssiam resistit còntra lei reguignadas estatalas. Esperèi qu'es lo cas per cada occitanista en cerca d'eissida **sociala** per l'aventura occitana. Coma i a, dempuei mai de trente ans, de grops que se fan e se desfan au nom dau politicament incorrèct novator e que restan pas que grops fins qu'a escagassament, que son jamai venguts partits ; coma i a de personas que cambian de registre dins lo corrent de la vida ; e segur, tot lo monde pòt cambiar ò... creire cambiar. Rason de mai per se questionar sus çò que vòlon lei signataris dau tèxte questionnaire.

“culturaus” e “politics”.

Dau tèxte, dins l'ensem farai pas que dire de òc sus lo principi dau cambiament de l'occitanisme. Ges de *statu quo*. Mai quin cambiament ? Per la premiera part la constatacion me pareisse mestrejable : entre occitanistas, lei raras dau culturau e dau politic son, en principi, desparieras e complementàrias. A cada mòde d'èstre son especificitat. E pensi pas que la question sieche d'òrdre « psicologic » coma es suggerit, puslèu un mòde de fonccionament sociau que responde ai situacions concretas que rescòntram. Mentre que lo « culturau » pensariá *lenga*, lo « politic » bastiriá son roman dins son caire? Nos fau sortir d'aqueleis esquèmas estrechonàs. Quant d'occitanistas van cotriá lei dos, mentre que de centralistas de tota mena an tot fach per enfortir aquela dicotomia artificiala ? (E podèm pas mens ignorar au nòstre aquelei que van cotria ambé lei partits francés centralistas, qu'escupisson de lònca sus lo “regionalisme”, tot mesclant, e que son lei darriers aparaires d'un culturalisme deis annadas...seissanta). Lei Calandretas son una empresa politica revolucionària fàcia au castelàs parisenc. Seis aparaires fan mai que de politica culturala ! Coneisson tras que ben lei lecas e leis embolhs dei fonccionaris ministeriaus de la Vena Republica. Ai rescontrat de responsables culturaus qu'èran mai politics que de monde « encartats » dins d'organizacions politics. Nos fau sortir d'aquela androna dei gèns. E subretot fau mandar ais ortigas l'idèa que lo fonccionament partidari occitanista sieche una replica oblitjada deis organizacions franchimandas. La boita deis imatges vielhàs, nos la fau curar!

Coma cambiar?

Cambiar de cap? Pensi pas qu'aquò sieche la question pausada. Allora, alargar lo moviment? *Premier*. Constat : l'avançada de l'occitanisme dempuei vint ans es capitala coma otís de cambiament societau, e passa la question de l'occitanisme tau qu'es ara. Es verai que la dubertura a Europa e a l'interregionalitat dins sei premicias a cambiat la question occitana pron despariera deis autreis entitats nacionalitàrias. Se l'espaci occitan es mai que mai lo *terren lingüistic*, la geopolitica obliga: se tracta d'una França gonfla de centralisme anistoric, sens

solucion novatritz, e d'Euròpa en bastison; una Europa que leis Estats s'arrapan au passat e que la globalizacion ultra-liberala va còtra lei pòbles. Vaquí per l'environa...

Segond. Trobar l'estructura novatritz? Question vertadiera ò faussa? E dire que lo moviment se farà sus de projèctes, cu dirà lo contrari? **De quina natura?** Verai, es lo moviment que fa la realitat e bolega lei causas. Per la recepta, crèsi que degun la coneis. **Mai durbir lo moviment a un dinamica ciudadana complementària, aquò es necite. Alargar la basa sociala, de segur, mai per un moviment de quina natura?** L'avèm ja assajt e ne'n faudriá tirar consequéncias. Quant de monde per retrobar aquestei questions que pausèt *Òc ciutadans* (1999)? Pauc. En 2002 l'idèa èra totjorn en avança sus lo moviment ambé doas sesilhas de la *Convencion Occitana*: cinquanta personas per escambiar se rescontrèron, de representants dei calandretas e de l'IEO, ambé lo Partit Occitan, Robèrt Lafont, de personalitats universitàrias e sindicalas. Lo PNO èra representat per Jaume Ressaire. Lo bofe tornèt tombar. Tot aquò lo fau remembrar per aquelei que venon ara a l'occitanisme militant. De qué ne'n fau tirar? Eriam dins una soscadissa de bastison per sortir l'occitanisme de son *statu quo*. **Çò mancava èra una estructura duradissa per organizar lo moviment e que d'iniciativas positivas partan pas en dolilha.** Per exemple, lo moviment viticòl que montèt a cima, cabussèt per manca de solucions politics e en causa d'iniciativas sens seguida. **Nos fau donc pensar una estructura d'organización ciudadana establa.** Tornar pausar encuei aquela idèa d'una intrada en societat me fa gaug.

Sindicalizacion de la politica?

Durbem, durbem lo moviment! Segur, pron que vengue pas corrent d'aire. Liègi dins La Setmana (n° 821) : "Constatan (leis elegits e lei participants dau debat) *que lo temps del militantisme encartat a viscut e qu'un novèl biais de far de politica s'impausa*". Interpretacion d'un tèxte dubèrt ò descripcion d'una situacion politica exagonal que coneissèm ben? Nos faudriá passar lei comparasons cochoas. Dins lo concret, coneissi pas de *partit* occitanista que l'estrategia positiva e pragmatica ague prepausat de dralhas per l'occitanisme au còp culturau e politic, levat lo Partit Occitan per lo nomenar pas. E per se faire entendre, fau dire que l'autonomia democratica qu'aqueste corrent aparèt - dempuei leis annadas setanta (completat per l'estatut d'autonomia, oct. de 1980)- es estada la soleta estrategia politica que permetèt, ambé Robèrt Lafont e d'autrei, de donar perspectives e reflexion sus la fin deis Estats, patronime istoric en via de desclassament. Lo POc siguèt dubertura sus l'Euròpa politica que volèm -democratica, sociala e federala-, sosten au moviment culturau dins son entier, participant ai mobilizacions per la lenga dempuei 2005, e mai... Pan-occitan e pas regionalista, autonomista e pas nacionalo-independentista dins la rega estatala, alter-mondialista de segur, ecologista dau País e per la planèta, culturau e politic. Podèm pas partir de ren sens remembrar lo trabalh fach, que tot trabalh s'estructura a l'entorn d'una linha « politica », va vouguetz ò pas. E cada projèct politico-culturau s'endevèn concretament am'ela.

Per èstre dins la societat d'ara avèm besonh de la politisar a nòstres idèas. E la referéncia a la joventut, levat tota demagogia, se compren pas en defòra d'aquela bastison e de proposicions dubèrtas. Seríá neci de laisser creire que tot se farà dins la causida entre projèctes culturals "ò" politics. D'unei an tot assajat: culturalisme, regionalisme(s), micro-nacionalisme(s). Dins nòstra istòria, la Renaissance provençalista passèt a costat de la societat e dei revòutas populàrias. Coma ditz un mieu amic, la rega culturalista es una empresa de « sindicalizacion » dau politic, mentre que nos fau bastir ensems una politica occitana que marcha sus doas gambas. Temps Un ò Tres? Per èstre clar : **aprefondar lo temps Tres que parla de societat dins la societat**, per tornar rendre à l'occitanisme sei responsabilitats socialas e istòricas. A nautrei de nos enganar pas de periòd. Nautrei occitans, avèm de besonh d'un debat clar e frairenau. Per avançar.